

OD SOCIALISTICKÉHO POST-INDUSTRIALISMU
K TRŽNÍ SPOLEČNOSTI: ZKOUMÁNÍ BUDOUCNOSTI
V ČESKOSLOVENSKU V ŠEDESÁTÝCH AŽ
OSMDESÁTÝCH LETECH

Vitěszlav Sommer

Článek se zabývá proměnami zkoumání budoucnosti v Československu od šedesátých do osmdesátých let 20. století v souvislosti s vývojem státně socialistického vládnutí. První část studie je věnována výzkumům Radovana Richty, který prostřednictvím „vědeckotechnické revoluce“ vytvořil svébytný koncept socialistického post-industrialismu. Druhá část sleduje československou prognostiku, která ve dvou desetiletích pozdního socialismu zastřežovala výzkumy budoucnosti. Základní analytickou perspektivu studie představuje zkoumání expertního vědění o budoucnosti jako intelektuální reflexe racionality moderního vládnutí. Článek sleduje proměny zkoumaného fenoménu od reformně komunistických představ o postindustriálním socialismu přes výraznou ekonomizaci vládnutí v éře „konsolidace“ po roce 1968 až po osmdesátá léta, kdy došlo ke zdůraznění role trhu v procesu organizace a kontroly moderních společností.